

Memorandum 2024

VOORSTELLEN VOOR DE NIEUWE LEGISLATUUR

Structurele uitdagingen en nieuwe ambities

Bebat werkt aan een beter milieu door steeds efficiënter batterijen in te zamelen en te recyclen. Zij voert de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor batterijen uit. De hoeksteen van deze UVP is de invoering van de aanvaardingsplicht die producenten verplicht om de terugname van afgedankte batterijen te organiseren en te financieren en zo waardevolle grondstoffen te kunnen recupereren. Bebat is doorheen de jaren een referentie geworden in België en Europa. Zij vraagt nieuwe initiatieven in een context waar de circulaire economie in België en in Europa gelukkig in volle ontwikkeling is. In het kader van haar ambitie om te blijven innoveren, wil Bebat nu haar voorstellen en aanbevelingen voor de legislatuur 2024-2029 voorleggen aan de overheden.

De sector ondersteunen om de leiderspositie van België in het beheer van lege batterijen te behouden

Een gunstige omgeving

Moedig de opkomst van nieuwe initiatieven voor hergebruik aan

vooral start-ups die inzetten op de circulaire economie en de energietransitie.

Zoek naar (nieuwe) actoren

binnen het domein van batterijrecyclage en werk met hen samen.

Definieer een billijk kader voor samenwerking

tussen Bebat en de intercommunes voor inzameling (recyclageparken)

Geef beheersorganismen de nodige autonomie

o.a. op vlak van R&D. Wat Bebat betreft, maakt dit de komst van nieuwe initiatieven mogelijk zoals onlangs nog de nieuwe veilige inzamelunits of de installatie (momenteel lopende) van een nieuwe, performantere sorteerlijn (die uniek is in Europa).

Hernieuwde samenwerkingen

Publieke en privéactoren dichter bij elkaar brengen

om nuttige samenwerkingen te bevorderen inzake sensibilisering, inzameling en verwerking.

Eén actiekader dat de harmonie tussen de drie gewesten garandeert

en hun afzonderlijke bevoegdheden respecteert.

Draag bij tot de concretisering van een evenwichtig intergewestelijk samenwerkingsakkoord

dat het leiderschap van België in Europa op vlak van afvalinzameling en -verwerking ondersteunt.

Het vertrouwen in en de autonomie van de beheersorganismes versterken

zodat ze hun verantwoordelijkheden volledig op zich kunnen nemen.

Verwezenlijkingen en transitities

De batterijsector is momenteel in volle expansie

De massale elektrificatie
van het wagenpark en
mobiliteitsoplossingen in het algemeen

De enorme toename van oplossingen voor energieopslag
(vb. thuisbatterijen)

De opmars van IoT
(Internet of things)

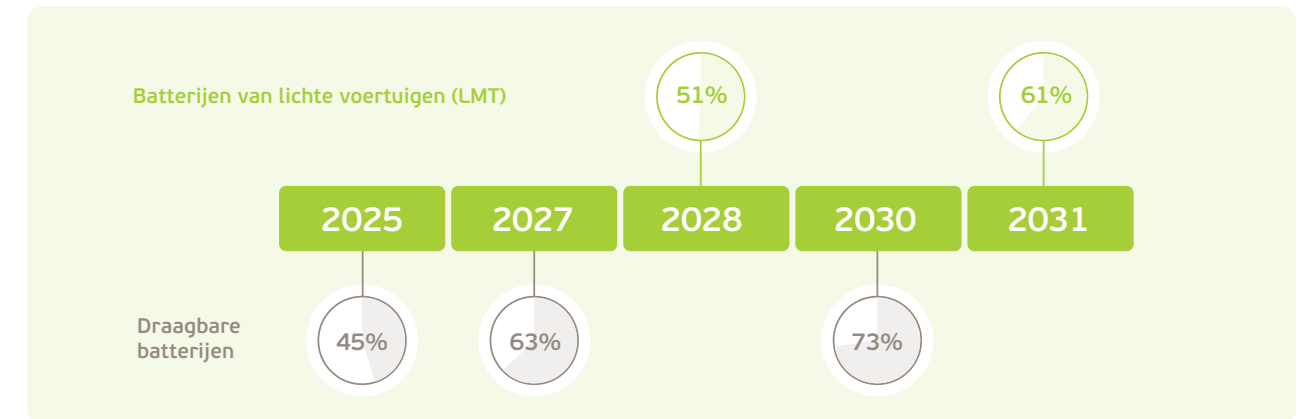

Wereldwijde technologische evolutie
smartphone, koptelefoons, luidsprekers en
andere draagbare apparatuur zoals e-readers,
Bluetooth-apparaten

Al deze ontwikkelingen leiden ook tot een keerpunt in het beleid van inzameling en verwerking van afgedankte batterijen.

De laatste jaren wordt deze trend vooral gekenmerkt door een aanzienlijke toename van het aandeel herlaadbare lithium-ion batterijen in het totale volume van batterijen die op de markt komen. Door hun hoge capaciteit en technische eigenschappen spelen deze batterijen een primordiale rol in de dagelijkse en wijdverspreide ontwikkeling van apparaten en voertuigen.

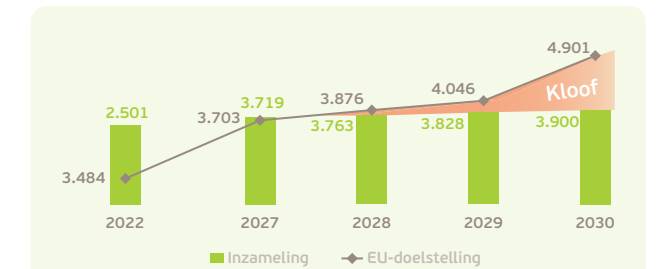
Nieuwe Europese inzamelingsdoelen

Europa heeft de trein van deze ontwikkelingen allerminst gemist: op 17 augustus 2023 heeft Europa namelijk een nieuwe Batterijverordening (2023/1452) goedgekeurd voor de inzameling, het hergebruik en de verwerking/recycling van batterijen die het einde van hun levensduur hebben bereikt, ter vervanging van de oude batterijrichtlijn (2006/66/CE). Deze legt ambitieuze en gefaseerde doelstellingen op binnen de categorie draagbare batterijen en batterijen voor lichte vervoermiddelen die in lijn liggen met de milieu- en klimaatuitdagingen. Deze nieuwe regelgeving vraagt om een vernieuwing van de praktijken en van de partnerships tussen alle publieke en privéspelers. De grafiek hiernaast toont hoe we onze huidige inspanningen vanaf nu moeten verhogen om deze nieuwe doelstellingen van de Europese Unie in de komende legislatuur te kunnen waarmaken.

Aan de nieuwe uitdagingen kan enkel correct worden voldaan door voort te bouwen op de ervaring en good practices van alle actoren en verder te innoveren om tot nog betere resultaten te komen. Het is essentieel om het raamwerk in stand te houden waarin ze hun missie konden verwezenlijken. Sinds de lancering van de eerste maatregelen, en in het bijzonder de oprichting van Bebat in 1995, de organisatie die instaat voor het beheer van afgedankte batterijen, werden indrukwekkende en almaar efficiëntere resultaten geboekt.

Draagbare batterijen : verwachte inzameling t.o.v. doelstelling in ton

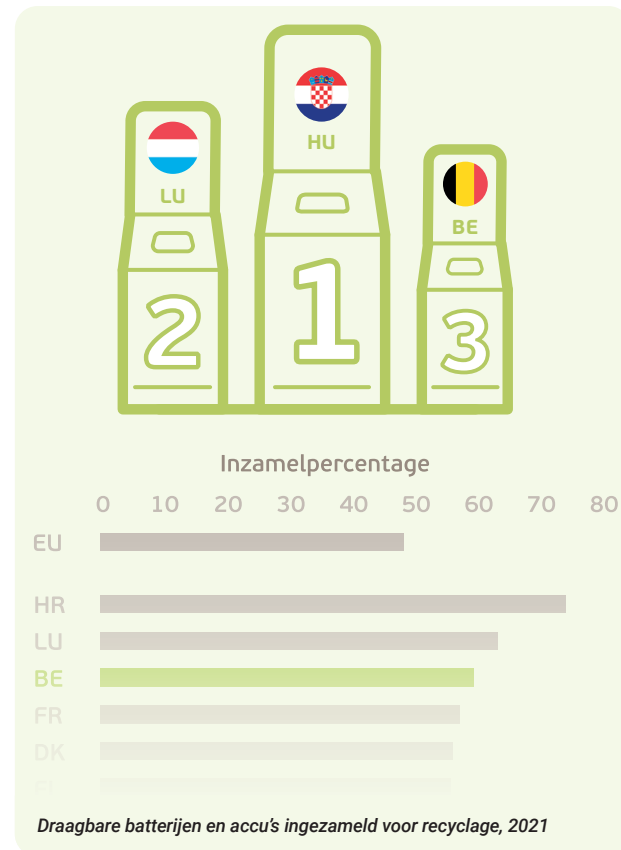

Dankzij het huidige, efficiënte inzamelsysteem van Bebat, zou België de Europese inzamelingsdoelstellingen tot 2027 moeten kunnen waarmaken. Vanaf 2028 zal België de vooropgezette doelstellingen niet meer behalen. Dit is vooral te wijten aan de bijzondere eigenschappen van li-ion batterijen, zoals hun langere levensduur (> 3 jaar) en de export van tweedehands-toestellen mét batterij. Andere Europese landen die nu al veel lagere inzamelresultaten halen dan België, zullen het nog veel moeilijker hebben om deze doelstellingen te behalen.

Tendens inzameling van batterijen

België profileert zich Europees en wereldwijd als koploper wat betreft het inzamelpercentage.

Deze uitstekende resultaten van Bebat vloeien vooral voort uit de consequente en intelligente keuzes van Europa. Europa heeft de producenten dan ook doelbewust een UVP (uitgebreide verantwoordelijkheid van producenten) opgelegd: zij moeten het nodige doen om de opgelegde doelstellingen te verwezenlijken en de coördinatie evenals het operationele beheer van acties te behartigen. Zo is Bebat, erin geslaagd om efficiënt te zijn en een grote en veilige, inzamelcapaciteit te ontwikkelen om te anticiperen op een voortdurende evoluerende markt, en zich zo inzetten voor het milieu en de bescherming van de natuur.

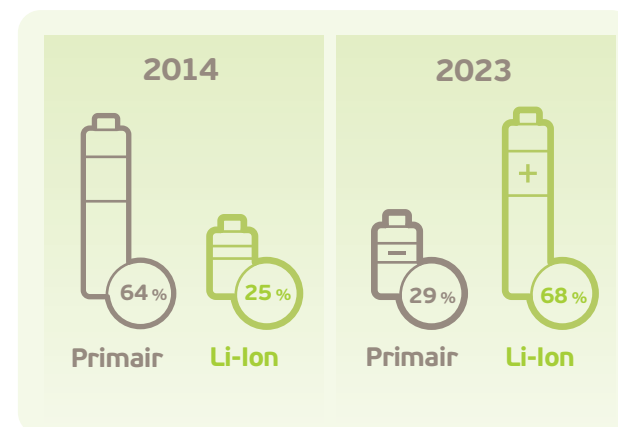
Met een 'wettelijk' berekende inzamelpercentage van 59% (zonder rekening te houden met de werkelijke levensduur van batterijen) bereikt Bebat vlot haar gewestelijke doelstellingen. De Europese opgelegde minimumnorm van 45% wordt zelfs overtroffen (data 2022).

Bebat werkt nauw samen met alle producenten, consumenten, inzamelpunten en de lokale en gewestelijke overheden, en doet voortdurende inspanningen om deze positieve prestaties te behouden. Onze gezamenlijke ambitie is deze resultaten nog te verbeteren en het hoofd te bieden aan nieuwe uitdagingen. Een status quo is voor ons nooit een optie geweest.

Bebat probeert zelfs nog meer vooruitgang te boeken dankzij nieuwe initiatieven, in het bijzonder door batterijen op te sporen in andere afvalstromen zoals papier en karton, of door de consumenten bewust te maken van de good practices voor ingebouwde batterijen (built-in batteries). Bebat doet dit in samenwerking met de AEEA-operatoren (Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur).

Bebat anticipeert bovendien nu al op de evolutie van de lithium-ion batterijen, via een initiatief om 17.000 specifieke veilige inzamelunits voor dit type batterij te installeren. Deze inzamelunits zijn gemaakt van 100% recycleerbaar metaal i.p.v. plastic; ze zijn voorzien van een epoxylaag om kortsluitingen te voorkomen en bieden doeltreffende bescherming tegen brandgevaar. Het beheer van deze units werd geoptimaliseerd dankzij een slim telemetriesysteem dat ook 24/7 de vullingsgraad monitort.

Evolutie van de op de markt gebrachte batterijen

Doeltreffende communicatie zal een cruciale rol blijven spelen in de verwezenlijking van onze doelstellingen. Wat betreft de inzameling van gewone draagbare batterijen, lijkt de meerderheid van de burgers de juiste reflexen te hanteren: **meer dan 90% van de bevolking herkent de naam Bebat en 97% kent de werking van het inzamelsysteem.** De campagnes waarmee Bebat het grote publiek aanspreekt (TV- en radiospots, affiches, ...), worden goed onthaald en hebben een aanzienlijke impact. Daarnaast zijn er ook nog de wellicht minder bekende inspanningen van Bebat om specifieke sociale groepen te bereiken. Om haar resultaten nog te verbeteren organiseert Bebat immers ook doelgerichte communicatiecampagnes, waarbij Bebat bijvoorbeeld jongeren of 'expats' probeert te bereiken via hun favoriete media (gespecialiseerde pers, sociale netwerken, ...). Deze initiatieven moeten voortdurend geactualiseerd en aangepast worden aan de nieuwe uitdagingen en aan de nieuwe manieren waarop batterijen worden gebruikt.

Perspectieven en engagements

Helemaal in lijn met haar missie zet Bebat zich meer dan ooit in om de milieuprestaties van de batterijsector te verbeteren. Wij blijven steunen op het UVP-principe (uitgebreide verantwoordelijkheid van producenten) als wezenlijk fundament van de Europese afvalwetgeving, om te anticiperen en ons actief voor te bereiden op de nieuwe uitdagingen.

Wij rekenen op het vertrouwen van regionale overheden en regeringen en op goede relaties met onze partners.

Een gunstige omgeving

Zoals eerder al werd aangetoond, staat België ondertussen bekend als voortrekker in de inzameling van gebruikte batterijen. Toch mag niemand op zijn lauweren rusten.

Bebat staat bekend om haar voortdurende zin voor dynamiek en innovatie en om de positieve impact van haar lokale initiatieven. Deze acties en deze strategie worden echter voortdurend geëvalueerd en bijgestuurd in functie van de doelstellingen, bevindingen en noden. Bebat heeft zo recent geïnvesteerd in de veiligheid van haar inzamelunits, de technologie en automatisering van de sortering, en in tests met het oog op hergebruik.

In de huidige en toekomstige context dringen zich drie belangrijke elementen op die ertoe aanzetten om nieuwe acties te ondernemen:

1. Circulaire economie, herindustrialisering en autonomie.

De overheden hebben goed begrepen wat de toekomstige uitdagingen zijn rond de ontwikkeling van een circulaire economie, het herindustrialiseren van onze gewesten en het waarborgen van de strategische autonomie van ons land. Specifiek gaat het vooral om de toegang tot grondstoffen en waardevolle metalen, de bevoorrading en de energietransitie. Deze elementen hebben zeker het potentieel om nieuwe banen te creëren.

Nieuw oplaadbaar batterijpakket gemaakt van fietsbatterijcellen, door de start-up REACCT, met de steun van Bebat.

2. Nieuw Europees wettelijk kader.

De nieuwe Europese regelgeving voor batterijen en de ambitieuze nieuwe doelstellingen vereisen een aangepaste organisatie en herdefiniëring van de ingezette capaciteit en middelen. De nieuwe regelgeving onderscheidt 5 categorieën batterijen: draagbare batterijen, industriële batterijen, batterijen voor elektrische voertuigen, batterijen voor lichte voertuigen en startbatterijen. Tegen 2032 moeten we in staat zijn om bijna acht keer méér lithium-ion batterijen in te zamelen dan vandaag. Verder moet de recyclagecapaciteit (op Europese schaal) op termijn met een factor twintig verhoogd worden. Bebat investeert daarom ook in het beheer van deze stromen, vooral wat betreft de opslagcapaciteit en het recyclagecircuit.

De vijf categorieën van het nieuwe Europese wettelijk kader

Draagbare batterijen

Industriële batterijen

Startbatterijen voor voertuigen

Batterijen voor lichte vervoermiddelen

Batterijen voor elektrische voertuigen

3. EASYBAT-ITsE project

Bebat werkt samen met Fluvius, KBC en Athumi aan een nieuwe blockchain-gebaseerde applicatie genoemd "Easybat-ITsE". Dit platform gepland in 2024, zal de volledige levenscyclus van industriële ESS-batterijen en hun modules volgen, inclusief huishoudelijke batterijen en grote energieopslaginstallaties. Easybat brengt alle essentiële gegevens samen in één applicatie: registratie, rapportage, serienummer, installatie- en locatiegegevens, milieubijdrage, terugnameplicht etc., waardoor transparantie en circulaire monitoring voor de betrokken stakeholders ontstaat. Het maakt ook monitoring van zonnepanelen, laadstations en accu's van elektrische voertuigen mogelijk. Bebat wil voorop lopen in de circulaire monitoring van ESS-batterijen en hun modules, wat cruciaal is voor de energietransitie.

Easybat rassemblera toutes les données essentielles dans une seule application

3. Hergebruik

De nieuwe generatie batterijen effenen het pad voor een nieuw economisch circuit dat gericht is op hergebruik. Dit vereist een nieuwe kijk op de bestaande inzamel- en sorteercircuits, maar ook de opkomst van nieuwe actoren. Bebat engageert zich ertoe om herbruikbare of hermaakbare batterijcellen en -modules opnieuw beschikbaar te maken voor de zogenaamde 'second life' markt, en de betrokken actoren bewust te maken van hun nut. De eerste projecten werden in 2023 al gelanceerd, waarbij o.a. cellen van einde leven fietsbatterijen werden voorbereid tot herbruikbare cellen voor het gebruik in werflampen, of laptopbatterijen werden hergebruikt om de energie van mobiele zonnepanelen op te slaan.

Een ander voorbeeld is het onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma dat met steun van VLAIO (Vlaams Agentschap voor Innovatie en Ondernemerschap) onderzoek voert naar de mogelijkheden van beeldherkenning in combinatie met artificiële intelligentie. Dit met het oog op de automatisering van het sorteerproces en de automatische herkenning van de chemische samenstelling van de batterij, het merk en de mogelijkheden tot hergebruik.

Bebat blijft dus investeren in de vernieuwing en optimalisering van haar sorteerlijn.

Onze aanbevelingen

Moedig de opkomst van nieuwe initiatieven voor hergebruik aan

vooral start-ups die inzetten op de circulaire economie en de energietransitie.

Zoek naar (nieuwe) actoren

binnen het domein van batterijrecyclage en werk met hen samen.

Definieer een billijk kader voor samenwerking

tussen Bebat en de intercommunes voor inzameling (recyclageparken)

Geef beheersorganismen de nodige autonomie

o.a. op vlak van R&D. Wat Bebat betreft, maakt dit de komst van nieuwe initiatieven mogelijk zoals onlangs nog de nieuwe veilige inzamelunits of de installatie (momenteel lopende) van een nieuwe, performantere sorteerlijn (die uniek is in Europa).

Hernieuwde samenwerkingen

Bebat heeft in de drie gewesten van het land bewezen dat het perfect in staat is om beduidend hogere inzamel- en recyclageresultaten te behalen dan wat wettelijk is vereist, en dit rekening houdend met het specifieke karakter van elk gewest.

Bebat heeft zich met het oog op een constructieve dialoog altijd beschikbaar gesteld om tegemoet te komen aan de relevante politieke beleidslijnen van de gewestelijke autoritei-

ten: via de overdracht van vele rapporten en documenten, of via vergaderingen en dagelijkse gesprekken met de politieke en administratieve autoriteiten.

Zo is Bebat lid geworden van de Pôle Mecatech in Charleroi, waarbij alle actoren van de batterij & metallurgie sector (van onderzoek, productie tot recyclage) de mogelijke investeringen en samenwerkingen exploreren om het Waalse plan voor een circulaire economie te concretiseren. Bebat en Sortbat willen ook de academische onderzoeksprojecten inzake batterijen (die de productie-, hergebruiks- en recyclageaspecten dekken) maximaal ondersteunen.

Bebat werkt met alle actoren van de batterijsector samen om de circulariteit van de materialen te verhogen.

Bovendien heeft Bebat de voorbije jaren zijn initiatieven voor overleg en informatiedeling met alle actoren drastisch opgevoerd. Met Comeos en met Recupel wordt overlegd over de toepassing van de nieuwe Europese Batterijverordening. Met Recupel wordt daarnaast ook samengewerkt om gezamenlijke inzamelacties te voeren om de inzameling van AEEA-afval en afgedankte batterijen op te voeren.

Het inzamelpunt dat Bebat en Recupel eind 2023 bij de Grote Sinterklaasshow van Studio 100 hebben opgesteld in het kader van hun grote activatiecampagne.

Onze aanbevelingen

Publieke en privéactoren dichter bij elkaar brengen

om nuttige samenwerkingen te bevorderen inzake sensibilisering, inzameling en verwerking.

Draag bij tot de concretisering van een evenwichtig intergewestelijk samenwerkingsakkoord

dat het leiderschap van België in Europa op vlak van afvalinzameling en -verwerking ondersteunt.

Eén actiekader dat de harmonie tussen de drie gewesten garandeert

en hun afzonderlijke bevoegdheden respecteert.

Het vertrouwen in en de autonomie van de beheersorganismes versterken

zodat ze hun verantwoordelijkheden volledig op zich kunnen nemen.

Bebat in cijfers

3.717

ton ingezamelde lege batterijen

24.355

inzamelpunten

59%

inzamelpercentage

4.591

deelnemers

Onze missie

Bij Bebat werken we aan een beter milieu door steeds meer afgedankte batterijen in te zamelen en ze steeds beter te recycleren.

Wij maken inzamelen en recycleren zo gemakkelijk, veilig en efficiënt mogelijk.

Wij stimuleren duurzaam gebruik, inzameling en recyclage door breed en duidelijk te communiceren.

bebat.be